

v tem oziru je imela srečo! Kajti v njej je se prvič porodila in sprožila misel, naj se osnuje v Ljubljani „Matica slovenska“. G. dr. Lovro Toman je potem dne 8. marca 1863 v ljubljanskej čitalnici željam mariborskih domoljubov ustregel in utemeljil „Matico slovensko“. Mnogoletni predsednik čitalnice mariborske, g. dr. Prelog in neumorno delajoči čitalničar g. prof. Majciger sta leta 1867 ustanovila tednik: „Slovenski Gospodar“, list prostemu ljudstvu v poduk in kratek čas. In naposled so tudi „Slovenski Narod“ po prizadetji g. dr. Dominkuša mariborski čitalničarji sprožili, da boče glasilo izobraženim krogom slovenskim.

Po 10letnem trdnem boji smo Slovenci v mariborskem okraju pri volitvah zopet prodrli, zbirajoč prvo klasovje, katero je iz truda mariborskih čitalničarjev po od njih osnovanih listih prirastlo. Ob enem bil je spomenik Slomšekov dodelan in postavljen v mariborske stolne cerkvi. Slovenci smo zopet obhajali večjo veselico dne 24. junija 1878 na čast razkritju Slomškovega spomenika. Od tiste dobe napreduje naša čitalnica zopet od leta do leta, krepko vzravnana lipa po silnem viharji!

Priproste ove vrstice naj čestitim bralcem nekoliko pojasnijo, zakaj smo se Slovenci v Mariboru dne 17. jul. t. l. veselili ter odlični narodnjaki nam čestitali po sledečih telegramih:

1. Iz Ljubljane: Tukaj zadržani po 25letnici pomočnega društva kličemo najstarejšej slovenskej čitalnici tisočerno: Slava! Naj ostane tudi v prihodnje zbirališče narodnih braniteljev, naj vzbuja in krepki duh slovenski na meji slovenstva.

Dr. Vošnjak, dr. Žarnik, dr. Mošej.

2. Iz Ljubljane: Bog ohrani in okrepcaj mariborsko čitalnico v prid naroda slovenskega in njega krščanskega razvoja.

Jarec, predsednik katol. društva.

3. Iz Ljubljane: Praznujoči petindvajsetletnico ljubljanskega obrtnega pomočnega društva radostno pozdravljamo v Mariboru zbrane štajerske slovenske rodoljube in kličemo mnogaja leta mariborskej čitalnici.

Horak,

predsednik obrtnega pomočnega društva.

4. Iz Ljubljane: Slovenskim bratom na Štajerskem srčno čestita k dvajsetletnici mariborske čitalnice.

Kušar,

trgovec in predsednik trgovinske zbornice.

5. Iz Ljubljane: Slovensko dramatično društvo v Ljubljani čestita mariborskej čitalnici, najstarejšej mej sestrami, ob njenem dvajsetem godu.

Murnik, predsednik.

6. Iz Ljubljane: Slovenski dnevnik, ki se je rodil v Mariboru, kliče socialnemu središču svojih ustanovnikov, mariborskej čitalnici, danes ob njenej dvajsetletnici: Živela mnogaja leta!

Uredništvo „Slovenskega Naroda“.

7. Iz Ljubljane: Uredništvo „Slovenca“ se bratovsko raduje z Vami ter želi Vaši delavnosti in vstrajnosti čedalje večega vspeha in najlepšega sadu.

Klun.

8. Iz Ptujja: Svojej sestri kliče ptujaska čitalnica: „Živela na veke v prid naroda, a sebi na čast.“

Predsednik.

9. Iz Škofje Loke: Tisočkratni: Živio ustanoviteljem čitalnice! živel Slomšekov spomin! živeli banketovci!

Kačič,

bivši predsednik čitalnice mariborske!

Gospodarske stvari.

Konjerejsko društvo štajersko pa planinski pašniki za žrebeta.

V prospeh konjerejstvu našemu osnovalo je več pridnih mož posebno konjerejsko društvo. Sedež je v Gradci, predsednika pa imamo sedaj na slovenskem Štajerskem. Kajti sedanji predsednik je g. plem. Haupt, grajščak v Savinskej dolini. Njegov tajnik pa je znani deželni živinozdravnik dr. Klingan. Odbor jima je dne 5. maja naložil poizvedavati, ali bi posestniki v gornje-grajskem okraju, pa oni okolo Pohorja voljni bili žrebeta na planine poslati past? G. plem. Haupt je stopil z dotičnimi posestniki v gornje-grajskem okraju v dogovore z dobrim uspehom. Kmetje so voljni na Menino-planino vgnati 200 žrebet. Tudi dr. Klingan je ugodne dogovore imel z okrajnim zastopom v Slov. Gradci in Mahrenbergu, pa tudi s srenjskimi predstojništvu in raznimi zasebniki. Prvi so podpisali 115 fl., slednji 83 fl., vkup 198 fl. podpore. Lehenska grajščina je tudi voljna planino na Velikej in Malej Kapi do Ribniških jezer prepustiti za pašnik. Pripomagati je obljubila postaviti hleve itd. Njeni logar in slov. graški živinozdravnik tudi rada dobro podpirata. Po teh pripravah sta se plem. Haupt in dr. Klingan podala skupaj na Pohorje ogledovat za pašnik namenjenih krajev, to pa dne 4. junija t. l.

Obiskala sta najprvje Malo Kapo, potem Veliko Kapo in kos do Črnega vrha. Kos, Lehenskej grajščini lasten, je 4 ure dolg, pa na mestih jako ozek. Ob znožji mejašijo kmetje iz Slov. graškega okraja; proti severu pa ga robi pot, ki se vije po rtu planinskem ter Lehenski delež loči od posestev onih kmetov, ki prebivajo v srenjah Ribnici in Hudem kotu. Lehenski delež se pogoduje in je vsled tega na mestih samo 20 metrov širok. Nepogozdeni del pa je pogosto prav hudo nagnen in strm in poln štorov in starih korenin tako, da sedaj ondi ni mogoče žrebet pasti. Ves 4 ure dolgi ozki kos bi morali zgoraj in spodaj zagraditi in več hlevov postaviti, kar bi vse veliko denarjev stalo. Ko bi hoteli še od kmetov deležev v najem vzeti, postalo bi celo podjetje predrago. Lehenska grajščina zahteva na leto 350 fl. najemščine, kmetje tirjajo od 20 job po 100 fl., to je od joha 5 fl. Vsa najemščina bi stala toraj 700—800 fl. Dodenimo še plačo 3 pastirjev, živinozdravnika, in druge potroške, tako bi ova planinska paša na leto stala 15—1600 fl. dohodki bi pa komaj 600—700 fl. vrgli.

Ogledovalca sta vse to dobro premislila in naposled sklenola odboru konjerejskega društva nasvetovati, naj opusti vse misli na Pohorji prirediti pašnik za žrebeta. (Konec prihod.)

Kako je mogoče poljske miše pokončati.

Na Francoskem se poljskih miši na sledeči način iznebijo. Po dva do tri metre narazen se s plugom na njivi po dolgem potegnejo brazde in potem ravno tako po širokem. Kjer se brazde križajo, zakepljejo v brazde loncev, ki so napol z vodo naliti. Okolo loncev se štiri ovseni klasi tako potaknejo, da se nad lonci stikajo in tako nekaj kakor strešico delajo. To se navadno večer pred solnčnim zahodom naredi. Miši pridejo po noči iz lukenj in navadno po brazdah naprej tekajo. Brž, ko pridejo do ovsenih klasov, kateri so jim posebno priljubljena sladčica, začnejo se ob njih spenjati, ovsene bilke se vpogibljejo in miši pecepajo v lonce. Drugo jutro se njih včasih po 20 in več v loncih nabaja. Če vsi posestniki jedne srenje ob tistem času to storé, očistijo v 10—14 dneh vse polje mišij.

Muhe živini odganjajo z mrežicami, pa tudi s tem, če se žival ob nogah umiva z vodo, v kateri se je orehovo listje kuhalo. Konjem se baje s tem močno pomaga. Poskušnja ni težka.

Trtna uš se v Istriji dalje širi. Bati se je nže za gorice na Krasu in v Goričkem. V Brežicah na Štajerskem je osuovan odbor v zatirovanje trtne uši. Voditelj mu je adjunkt mariborske vinorejske šole, g. Hanzelj.

Dopisi.

Iz Maribora. (Dvajsetletnico) naše čitalnice smo dne 17. jul. zvečer obhajali prav po domače veselo. Banketa je se udeležilo mnogo gospodov, gospa in gospodičin iz mesta in okolice. Navzočih imeli smo tudi pridnih gostov iz Trsta, Celja, Ptuja, sv. Lenarta itd. Predsednik g. Ulrih je zbrane z navdušenim nagovorom pozdravil, namen svečanosti naznanil in se hvaležno spominjal svitlega cesarja, ki je s tem, da je ustavo dal, narodom umogočil prosteje dihati in gibati se. In prvi sad ove svobode bila je na Slovenskem ustanovitev mariborske čitalnice. Zadoleno je potem trikratno: živijo-klicanje in godba je zasvirala cesarsko hymno. G. profesor Majciger, sam ustanovitelj čitalničin, nam je potem zvesto in marljivo sestavljeno zgodovino njeno razložil. Njegov zanimivi govor objavimo v predalu za poduk in kratek čas! Sledile so potem številne nappitnice in čestivne spomenice na žive pa tudi na rajne prijatelje in podpornike čitalničine: Govorili so pa gospodje: dr. Serbec iz Celja, ki nam je donesel voščila celjske posestrime čitalnice, prof. Glaser, ki nas je pozdravil z glasi od Jadranskega morja, dalje dr. Jurtela iz Ptuja, dr. Pajek, dr. Križanič, dr. Janko Serbec iz Mari-

bora. Dvorani ste bile primerno okinčani, v prvi je se vršil banket, v drugej pa živahen ples! Ob konci omenimo še pridnega gostilničarja g. Greinerja, ki je skrbel za dobro jesti in piti in točno postrežbo!

Iz Koroškega. (Toča — birma — potepuhi — strela — trdnjava.) Dolgo v žalostnem spominu ostane prebivalcem Hodiške doline den 8. julija t. l. Okolo 5. ure popoldne pribruje strahovita burja od Vrbe in od severozapadnih planin. Kar strehe je trgalo, kozolce podiralo, drevesa lomilo, 3 ljudi je strela zadela. Kmalu potem se pa vsiplje toča, kakoršne najstarejši ljudje ne pomnijo, v 10 minutah bilo je vse upanje na bogato žetev uničeno: zimine in jarine so zmlačene, kuruza v zemljo zabita, krompir poškodovan. Toča je sekala od Vogelne vasi po celem Hodiškem dolu do Vetrinja in Zakamna. Najbolj strahovito zadeto je Hodiše. Ljudje so uže kruha stradali, sedaj pa še semena ne bodo imeli. Lepi gozdi so potrti in strašno razdevani, po nekaterih vasnicah je vse sadu nosno drevje polomilo ali izruvalo. Škodo cenijo na 80.000 fl. Tukaj bo treba usmiljenja in požrtvovalne krščanske ljubezni, da se ubogim revam vsaj skoz zimo pomaga! — Dne 24. in 31. julija bodo novi knezoškof prvokrat v Celovci delili zakrament sv. birme. — Okolo Celovca se klati mnogo potepuhov, ki ljudi, zlasti kmetske, na kvartanje vabijo, da jih potem ogoljufajo. — V Rožeku je zemljark konja k drevesu privezal, sam pa se pred dežem v hišo skrtil. Naenkrat udari strela in ubije konja. — V Mariborgetu stavijo c. k. oficirji močno trdnjavo! — Zadnji sejem v Kapli dne 2. julija je se slabo obnesel. Tujih kupcev za živino ni bilo nič!

Od sv. Marjete pri Pesnici. (Letina.) Kakor kaže, bode se letošnje leto pri nas precej dobro obneslo. Sena smo dobili lepega, na nekaterih krajih, vkljub vodi, tudi precej. Mnogo več bilo bi ga pa, ko bi nam Pesnica toliko ne škodovala. Cena bila mu je cent. 50—90 kr. Ozimna je lepo dozorila in pričakujemo dobrega in obilnega zrna, kuruza in krompir lepo rasteta. Prav dobro pa ugaja vreme vinogradom, kateri so deloma tako obloženi z grozdem, da je kaj veselo ogledovati. Najbolj rodni so med Dravo in Pesnico. Le nizki vinogradi so poseblji, kažejo malo grozdja in obetajo slabo bratev. Pesnica pojema in mlinarji počivajo. Pomenljive so besede, katere je govoril tukajšnji obče spoštovani mlinar A. Bračko, kateri pravi: „Kedar jaz skozi vse leto meljem, ima kmet malo kruha, kedar pa ne meljem, ima pa kmet dovolj kruha. Ako nas Vsemogočni čuva in nam prizanese, ter nas obvaruje toče, bomo imeli precej dobro letino!

Od Ptujске gore. (Grozna nesreča) se je pri nas zgodila 15. jul. t. l. Našo slovito cerkev sedaj popravljajo na državne stroške. Kamenje dovožal je pridni rudar v Stokoveih g.